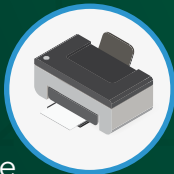

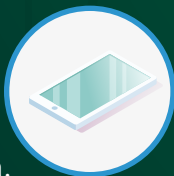
Példák

A tervezett elavulás bizonyítása nem egyszerű. A módszerek különbözőek lehetnek, amit ipari titokként őriznek. A bizonyítás - a jogi háttér hiánya miatt is - nagyon nehéz. Ennek ellenére több esetben folyik már vizsgálat.

Franciaországban két ügyben nyomoznak:

• Nyomtatók azt jelzik, hogy kifogyott a festék, pedig ez nincs így. Ráadásul egy előre meghatározott számú oldal kinyomtatása után nem is működnek, hiába cserélik a festékpatront.

• Az Apple elismerte, hogy a régebbi telefonokat a szoftverfrissítés során lelassította. A lassítást a cég sokáig tagadta, a beismerést csak azután tette meg, hogy külső informatikusok erre bizonyítékokat szolgáltatottak.

Mit tehetek a tervezett elavulás ellen?

- **Aláírom a petíciót** a tervezett elavulás ellen!
- Vásárlás előtt **átgondolom**, valóban szükségem van-e rá.
- **Hosszabb ideig használom** az eszközeimet - ha még működnek.
- **Megjavítom** vagy **megjavíttatom** az elromlott eszközeimet.
- Utánanézek, hogy lehetőleg **tartósabb** terméket vásárolok.
- Vásárlás helyett a ritkábban használt dolgokat megpróbálom **kölcsönözni**.
- **Elajándékozom** vagy **eladom** a még használható dolgaimat, illetve **használt termékeket vásárolok**.

Állítsuk meg a tervezett elavulást!

Írja alá a petíciót elektronikusán:

ffgyesulet.hu
facebook.com/ffgyesulet

Az összegyűlt aláírásokat jogszabályi javaslatokkal együtt átadjuk a kormánynak.

Aláírásgyűjtés a tervezett elavulás ellen!

ffgyesulet.hu
facebook.com/ffgyesulet

- a televízió pár év után **elromlik**,
- a mosógépet havonta **javítani kell**,
- a mobiltelefon **lelassul**, gombjai rövid időn belül **tönkremennek**.

Ez véletlen lenne?

Vagy ez a termékek előre kigondolt „tervezett elavulása”?

Ne hagyd, hogy átverjenek a multik!

Azt látjuk, hogy a mai eszközök kevésbé tartósak, mint elődeik. Mindenki tapasztalhatta már a tervezett elavulást anélkül, hogy tudta volna mi az. Azt még kevésbé, hogy miért van és mik a következményei. Pedig lehet tenni ellene!

Az aláírásgyűjtés célja, hogy megnehezítsük a tervezett elavulást, ezért olyan törvényt követelünk, mely biztosítja, hogy:

A tartós fogyasztási cikkek jótállása fokozatosan 5, majd 10 év legyen!

A tervezett elavulás pénzbírsággal, börtönnel büntetendő cselekmény legyen!

A kiadvány az Európai Unió támogatásával valósult meg, de tartalma nem feltétlenül tükrözi a támogató álláspontját.

**Ne
hagyd,
hogy átverjenek
a multik!**

Mi a tervezett elavulás?

Egy olyan stratégia, mellyel tudatosan csökkentik az időt, ameddig egy terméket használni tudunk vagy akarunk.

A gyártó célja a tervezett elavuláson keresztül, hogy a termék élettartamának csökkentésével a vásárlót új eszköz megvételére ösztönözze.

Az ezt lehetővé tevő technika lehet például a szándékos hiba beépítése, sérülékeny eszköz tervezése, a javítás megnehezítése, drágává tétele, vagy akár a sűrűbb, elsősorban a külsőt érintő változtatások.

Az elavulás két fő formáját különböztetjük meg:

- az első, amikor a termék fizikailag tönkremegy, használhatatlanná válik,

- a másik esetben még működőképes lehet, de már nem használjuk. Ennek oka lehet például, hogy már nem divatos, mert megjelent egy újabb modell, vagy drága lenne a javítása.

Tervezett elavulás rövid története

A tervezett elavulás története messzebbre nyúlik vissza az időben, mint azt gondolnánk.

Több mint 100 éve foglalkoznak vele a gyártók, hogyan lehet a fogyasztókat rávenni, hogy sűrűbben cseréljék le eszközeiket.

A nagy gazdasági világválságnak az 1930-as években azzal akart véget vetni egy amerikai közgazdász, hogy minden terméknek megszabta volna a használati időtartamát, és utána automatikusan kivonták volna a forgalomból.

Ha nem is ilyen szabályszerűen, de a tervezett elavulás része lett a mindennapi életünknek: egyrészt a gyártók rosszabb minőségű termékeket állítottak elő, másrészt különféle módszerekkel próbálják rávenni a fogyasztókat, hogy a még használható eszközeik helyett újat vegyenek.

A General Motors azzal előzte meg a Fordot az amerikai autók piacán, hogy bevezette a három évenkénti modellfrissítést, így az emberek elkezdtek sűrűbben cserélni autójukat. Hasonló gyors váltásokkal, nehezen javítható, és hamar elavuló, lassuló telefonokkal lett az Apple is sikeres.

Miért rossz ez?

Rossz az embereknek!

A tervezett elavulással a multik becsapják a vásárlókat. Rossz minőségű terméket adnak el, ami hamar elromlik vagy könnyen tönkremegy. A reklámmal, a termékek gyakori, elsősorban a külsőt érintő frissítésével pedig akkor is ráveszik a fogyasztót az új termék vásárlására, ha arra nincs is szüksége. Közben az elektronikai eszközöket még mindig emberek rakják össze távolkeleti gyárakban embertelen körülmények között, olyan vegyi anyagokat belelegezve nap mint nap, amelyeket nálunk már rég betiltottak.

Rossz a környezetnek!

Csak elektronikai hulladékból évente 4500 Eiffel-torony tömegével egyenlő mennyiség keletkezik, miközben az elromlott eszközök csak kevesebb mint felét javítjuk meg. A hulladék jellemzően Távol-Keleten vagy Afrikában köt ki, ahol súlyos környezet- és egészségkárosító módon bontják szét. Ez azonban csak a történet vége. Az eszközök előállításának és használatának még nagyobb teher a bolygónak. A világ anyagfelhasználása 2017-ben kilencven milliárd tonna volt, azaz fejekenként - beleértve a csecsemőket is - tizenkétezer kiló!